

Dostęp do ocen pełnoletnich uczniów

data aktualizacji: 2024.10.19 autor: Joanna Chrostowska, radca prawny

Od dłuższego czasu pojawia się problematyczna kwestia traktowania uczniów i uczennic pełnoletnich, związana ze stosowaniem w szkołach ponadpodstawowych przepisu art. 44e ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Przepis ten stanowi, m.in. że oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców oraz, że rodzice ucznia mają także prawo wglądu do jego sprawdzonych i ocenionych prac oraz dokumentacji dotyczącej egzaminów.

Sygnały oraz skargi od pełnoletnich uczniów i rodziców wpływały w tej kwestii zarówno do Ministerstwa Edukacji Narodowej jak i Rzecznika Praw Obywatelskich.

Regulacje dotyczące szkół dla dorosłych, branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych są bardziej precyzyjne- w tym przypadku przepisy przewidują, że oceny są jawne dla słuchacza, a w przypadku niepełnoletniego słuchacza, również dla jego rodziców.

Dotychczas Ministerstwo Edukacji Narodowej stało na stanowisku, że dostęp do informacji o funkcjonowaniu czy trudnościach w szkole ucznia pełnoletniego mieści się w ciężącym na rodzicach obowiązku osobistego starania się o jego wychowanie. Znacząca część uczniów i uczennic akceptuje

fakt, że ich rodzice lub opiekunowie, chcąc zapewnić im wsparcie, zasięgają informacji o ich postępach w szkole. Zaangażowanie rodziców w sprawy szkolne ich dzieci stanowi normę społeczną, która nie ustaje w momencie osiągnięcia przez nie pełnoletności.

Jednakże, od dłuższego czasu coraz bardziej wyraźne są głosy domagające się możliwości złożenia przez dorosłych uczniów oświadczenia o tym, iż nie wyrażają zgody na przekazywanie rodzicom informacji o ich sytuacji związanej z edukacją. Brak zgody może mieć związek z konfliktem z rodzicami, ograniczeniem ich praw rodzicielskich, zerwanymi relacjami lub decyzją ucznia o samodzielnym życiu.

Jak informuje Rzecznik Praw Obywatelskich, w świadomości społecznej nastąpiła pewna zmiana i część dyrektorów szkół, dostrzegając granicę czasową istnienia władzy rodzicielskiej, respektuje treść takich zastrzeżeń. Kwestia dostępu rodziców czy opiekunów prawnych do ocen ucznia pełnoletniego budziła wątpliwości już w 2012 r. Wówczas GODO zaznaczył, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Organ ten zwracał uwagę na konieczność analizy problemu oraz podjęcie odpowiednich działań legislacyjnych dla zapewnienia lepszej ochrony danych osobowych pełnoletnich uczniów, z uwagi na skutki konfrontacji między prawami różnych grup.

Z powyższych przyczyn, w ostatnim czasie do Ministerstwa Edukacji Narodowej zwrócił się Rzecznik Praw Obywatelskich apelując o podjęcie inicjatywy ustawodawczej i stosowane zmiany w prawie oświatowym. Jak wskazał, w ostatnich latach znacznie zwiększyła się wiedza na temat praw i wolności przysługujących uczniom i uczennicom, a także presja na szkoły w zakresie ich respektowania. Należy dążyć do tego, aby dyrektorzy szkół oraz nauczyciele, działając w warunkach różnych oczekiwań ze strony członków społeczności szkolnej, nie byli zmuszeni mierzyć się ze sprzecznymi interpretacjami prawa oświatowego. Przepisy odnoszące się do udzielania rodzicom informacji muszą być zatem jasne. W konsekwencji powinny one uwzględniać zarówno odmienną sytuację prawną uczniów pełnoletnich, jak i skomplikowane relacje, które mogą mieć miejsce w rodzinie.

W odpowiedzi MEN poinformowało, że także otrzymało skargi i zapytania dotyczące informowania rodziców uczniów pełnoletnich o postępach w nauce oraz uzyskanych przez nich ocenach. W konsekwencji, również Ministerstwo Edukacji Narodowej dostrzega potrzebę weryfikacji przepisów oświatowych, stąd omawiana problematyka jest obecnie analizowana i mają zostać opracowane propozycje stosownych zmian legislacyjnych.